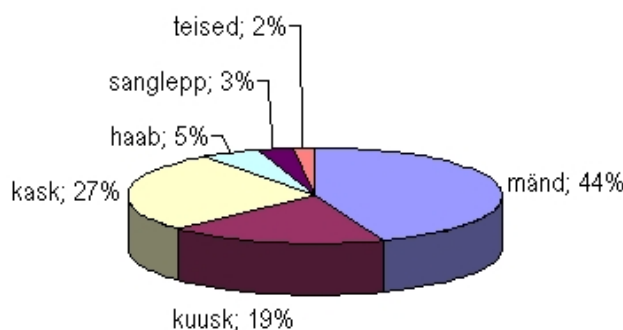

4. Puiduliigid

4.1 Kodumaised puuliigid

Eestis levinuimad okaspuud on mänd, kuusk, lehis, kadakas ja jugapuu. Harilik mänd ja kuusk on tavalised metsapuud, kadakad kasvavad aga nii metsa all kui loodudel. Soojemast kliimaperioodist pärinev jugapuu, mis kasvab Hiiu- ja Saaremaal, on Eestis hävimisohus ja seetõttu looduskaitse all. Sissetoodud liikidest on levinumad lehised, harilik elupuu, seederännid ja torkav kuusk. Viimase üht vormi tuntakse hõbekuusena.

Eesti pindalast on üle 50% kaetud metsadega, enim leidub meil okaspuid, männikuid ja kuusikuid, hõlmates ligi 60% puistude pindalast. Lehtpuudest on esindatud kaasikud, lepikud ja haavikud, ülejäänud lehtpuud moodustavad 2,5% (saared, vahtrad, tammed jne). Eesti puistude pindala puuliigiti on esitatud joonis 34.

Joonis 34. Kodumaiste puuliikide protsentuaalne jaotus

4.2 Kodumaised okaspuud

Mänd (Pinus) on Eesti kõige tavalisem metsapuu. Teda võib kohata kõikjal, ka seal, kus enamik teisi puid kasvada ei suuda. Mänd on lülipuiduline puu. Maltspuit on kollakasvalge värvusega, lülipuit roosakas kuni pruunikaspunane. Värskeltraitud puidul erineb lülipuit maltspidust vähe, kuid aja jooksul tumeneb. Aastarõngad on kõigil lõikudel hästi eristuvad. Vaigukäike on arvukalt ja nad on koondunud aastarõngaste sügispuiduosasse.

Männi puit on pehme ja seega hästi töödeldav, kuid seejuures võrdlemisi tugev. Kiud on sirged, mis teevad puidu hästi lõhestatavaks. Suur vaigusisaldus teeb puidu vastupidavaks mädanemisele ja hästi säilivaks. Männi puit on laialt kasutatav. Sellest saab head ehitusmaterjali ja ilusa mustriga mööblit, parketti või vineeri. Mänd on tuntud ka ravimtaimena. Temast valmistatakse ka tehisiidi, plastmasse, kunstnahka ja tsellofaani. Vaiku kasutatakse tärpentini tootmiseks, millest saab lakke, värve, ehteid. Peamiselt männimetsade vaigust on tekkinud merevaik (ammu elanud puude kivistunud vaik), mida kasutatakse nii kunstis kui ka meditsiinis ja ravimeid.

Eesti suurimate mändide kõrgus on 42-43 m ja jämedaima läbimõõt u. 140 cm.

Kuusk (Picea abies) ehk harilik kuusk on umbes 45 kuuseliigist ainus Eestis looduslikult kasvav kuusk. Leviala suuruselt jääb kuusk harilikule männile veidi alla. Eestis kuulub kuusk kolme tähtsama metsapuu hulka, 21% riigi metsafondi pindalast

on tema all, teda edestavad mänd ja kask. Harilikult elab kuusk 250 aastat vanaks, maksimaalselt 500 aastat.

Kuusk on küpspuiduline puu, värvuse poolest ei erine tema südamikupuit tavaliselt koorelausest puidukihist nagu näiteks männil, mis on lülipuiduline puu. Kuusepuit on üks pehmemaid, see jääb alla männile, rääkimata juba lehisest või ebatsuugast, kuid on vaigusisalduse tõttu küllalt kaua püsiv ning kergesti töödeldav. Aastarõngad on kõigil lõigetel hästi eristuvad. Puit on valge nõrgalt kollaka või roosaka varjundiga. Puidu kõvaduse ja raskuse poolest edestavad lehtpuud okaspuud. Okaspuude seas kuulub kuusk kõige kergemate hulka.

27

Kuuske tarvitatakse ehituspuiduks, mööbli tegemisel ja väga heade kõlaomaduste tõttu ka orelite, klaverite ja viiulite valmistamisel. Kuusk annab toorainet paberi, kinofilmide, tehissiidi ja tsellofaani tootmiseks, veel tehakse ka puitplaate, liipreid, küttepuiduna on kuusk väheväärtuslik. Kuuse koor sisaldab 10% parkainet, mida kasutatakse nahaparkimisel. Koorest ja kändudest toodetakse vaiku.

Kuusel on siiski ka omad puudused. Nimelt ei suuda ta ei liiga niiskes ega liiga kuivas kasvukohas võistelda männiga, samuti ohustavad teda kevadised öökülmad. Kuusel on ka väga palju erinevaid parasiite, suurem osa neist sööb tema puitu. Nii võib sageli metsas näha murdunud kuusetüve, mis on seest täiesti mädanenud.

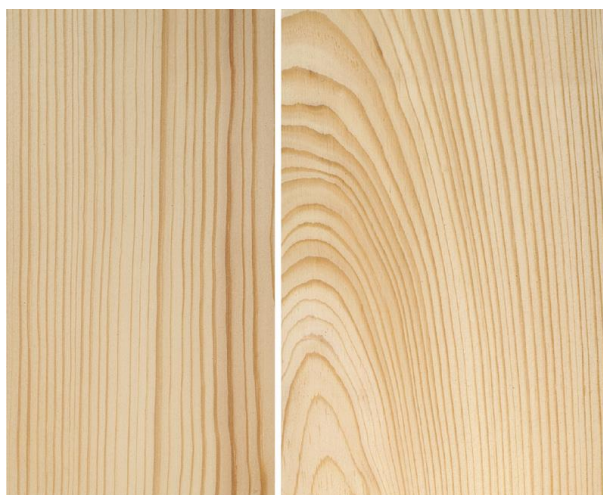
Lehis (*Larix sp.*) Puhtaid lehise puistusid esineb Eestis vähe. Lehis on meile sisse toodud puu, mis on sobiva kliima tõttu siin hästi kohanenud. Lehis on lülipuiduline puu. Lülipuit on punakaspruun ja erineb teravalt kitsast valgest maltspuidust. Aastarõngad on kõigil lõigetel hästi näha. Vaigukäike on vähe.

Lehise puit on väliselt sarnane männi puidule, kuid märksa raskem ja kõvem. Paistab silma veel suure tugevuse, väikese okste arvu ja mädanemiskindluse poolest. Säilib hästi vees. Puuduseks on raske töödeldavus, suur kokkukuivamine ja sellega kaasnev lõhenemine. Lehise tekstuur on väga sarnane männile erineb peamiselt selgemini eristuva sügispuidu osas.

Lehise puitu kasutatakse suurt tugevust ja head säilivust nõudvates kohtades (liiprid, sillad, tugipostid jmt).

Mänd

Kuusk

Lehis

Lehisest põrand

4.3 Kodumaised kõvad lehtpuud

Saar (*Fraxinus excelsior*)

PLUSSID

- Sobib painutamiseks
- Tugev
- Iseloomuliku mustriaga
- Peitsimine teeb huvitavaks
- Vähe puidurikkeid

MIINUSED

- Aja jooksul kolletub
- Eraldab kiude ja kude pilpaid
- Kevad- ja sügispuit on erineva kõvadusega

PUIDU OMADUSED

- Tihedus õhukuivalt 550 ... 800 kg/m³
- Kahanemine 8,5 ... 13,6%
- Kõvadus otspinnal 760,
Radiaalpinnal 400 ... 610 Janka

Leviala: Saaremetsti on Eestis natuke vähem kui tammikuid. Eestis kasvab harilik saar peamiselt salu- ja lodumetsades ning (eriti Saaremaal) puisniitudel. Saare enamusega puistud ehk saarikud moodustavad Eesti metsadest ~0,4%. Harilik saar on kiirekasvuline (just esimesed 10 aastat), mullaviljakuse ja valguse suhtes nõudlik, väga hiliskülmaõrn, kasvab meil 27m kõrguseks ja saab 200-300 aastat vanaks. Saarepuitu hinnatakse kui ühte ilusamat ja tugevamat puud.

Puit: Lülipuiduline puu, esineb ka küpspuitu, maltspuit on lai, nõrgalt kollakasvalge; lülipuit hallikaspruun, tihti nõrgalt eristatav. Puit on võrdlemisi raske (mahukaal 0,65) ja kõva. Aastarõngad ristlõikes selgelt eristatavad, vanadel puudel aastarõnga piirjooned koore läheduses nõrgalt lainjad; pikilõikes puit ribalise tekstuuriga. Sügispuit tume, ristlõikes vaadatuna väikesed sooned koondunud rühmadesse ning

nähtavad heledate täppidena. Säsikiired on väga kitsad, radiaallõikes nähtavad ribadena, teistes lõigetes ei ole nähtavad. Saare puit on omapärase lõhnaga (sisaldab mitmesuguseid õlisid).

Kasutus: Saare puit on ilusa tekstuuriga, mistõttu kasutatakse seda laialt mööbli valmistamiseks, vineeri, parketi ja suuskade tootmiseks, masinaehituses, siseviimistluseks, on ka kõrge kütteväärtusega. Puidul on veel üks eriomadus: seda saab kergesti koolutada. Saare (koor, seemned ja lehed) leiab kasutust ka rahvameditsiinis eelkõige temas sisalduvate eeterlike õlide tõttu. Koort on tarvitatud ka naha parkimisel ja musta, pruuni ning sinise värvi saamisel.

stabiilsus Mõlemad head, kuid olge ettevaatlik otslõhede suhtes. Vastupidavus Välise kasutuse korral vajab immutust; kahjurite vastu suhteliselt kindel.

Kõverdunud kohtades on puitu raske päästa killunemise eest. Kui saepuru asemel hakkab eralduma tolmu, on aeg tööriistu teritada.

Lõiketöötlemine Killunemise oht, kuid kiud on harva põimunud, nii et tuleb leida õige lõikamise või hõõveldamise suund.

Kuju andmine Vähendage laastu paksust, liiga suure ettenihke korral kipub puit killunema. Teravate tööriistade puhul saab hea kandi.

Harilik tamm (*Quercus robur*).

PLUSSID

- Iseloomulik värvus ja süümuster
- Tugev, kuid suhteliselt kergesti töödeldav
- Avatud tekstuuri võib kasutada eriefektide saavutamiseks

MIINUSED

- Võib olla kallis
- Suured kaod puidurikete tõttu
- Laineline kiud võib tekitada raskusi

PUIDU OMADUSED

- Tihedus õhukuivalt 690 ... 700 kg/m³
- Kahanemine 12,6 ... 15,6%
- Kõvadus otspinnal 690 ... 715,
Radiaalpinna 450 Janka

Leviala: Tammikud on veel vähesel määral säilinud Lääne- ja Põhja-Eestis, mujal on tammi üksikutena segametsas või väikeste saludena, moodustades Eesti metsade üldpindalast vaid 0,5 %, tamme enamusega puistutest on 16 % puhtpuistud. Ainult 1/7 meie tammikutest on vanemad kui 100 aastat.

Puit: Tamm on lülipuiduline puu, maltspuit on kitsas ja kollakasvalge, lülipuit kollakas- kuni tumepruun, maltspuidust hästi eristatav. Aastarõngad tulevad väga selgelt esile muutes puidu eriti kauniks, puit on kõva ja võrdlemisi raske. Säsikiired on kitsad ja laiad; viimased on ristlõikes nähtavad heledate läikivate ribadena, radiaallõikes pikkade heledate või tumedate lintidena.

Tähelepanuväärne on ka see, et kui paljud teised puud kaotavad vees ligunedes suure osa oma väärtusest, siis tamm muutub vees üha hinnalisemaks: ta muutub peaaegu mustaks, ilus muster tuleb veel paremini nähtavale ja puit muutub ülikõvaks. Sellist peaaegu kahjustamatut puitu nimetatakse mustaks tammeks.

Kasutus: Vastupidavus väga hea, varem valmistati tammest sõjalaevu. Hoiab hästi serva ja profiili, kuid pilbastub kergesti. Tamme puitu kasutatakse mööbli-, parketi- ja vineeritööstus, kuulsad on tammepuust vaadid. Koort ja pahka tarvitati varem ka meditsiinis ning värvainete ja tindi saamiseks. Tamm on populaarne ka treimiseks, avatud tekstuur võib anda huvitavaid efekte.

Koort ja pahka tarvitati varem ka meditsiinis ning värvainete ja tindi saamiseks. Tamme kasutatakse tihti ka ehituses kuivatamata laua kujul. Puidu kvaliteet sõltub kasvukohast ja töötlemisest, kuid kvaliteetne tamm on üsna kallis.

Harilikku tamme on väga raske töödelda peamiselt lainelise kiu tõttu. Sellele vaatamata paljud meistrid armastavad seda materjali. Lõiketöötlemine käigus lainelise kiu tõttu puit lõheneb ja killuneb. Vaja on väga teravaid ja häid tööriistu ning õiget tehnikat. Koostamine hästi liimitav ja võimalik on teha täpseid tappe. Metallide ja vett sisaldava liimi mõjul võib puidupind tuhmistuda. Omakorda põhjustab tamm kruvide ja naelte korrosiooni. Viimistledes puitu õli, vaha, šellakpolituuri ja polüuretaanlaki abil saab pindu kaunilt ja lihtsalt viimistleda. Koreda tekstuuriga pinda (sooned) täidetakse harva, kuid harilikku tamme on kerge peitsida või lihtsalt veidi tumedamaks muuta. Tammepahk on populaarne treimiseks ja spooni kujul.

Kuivatamisel kasutatakse aeglast õhkuivatamist, sest tamm kipub pragunema. Kaod tihti suured, defektide ja heleda maltspuidu tõttu.

Harilik jalakas (*Ulmus glabra*).

PLUSSID

- Sobib painutamiseks
- Tugev
- Iseloomuliku mustriaga
- Peitsimine teeb huvitavaks
- Vähe puidurikkeid

MIINUSED

- Aja jooksul kolletub
- Eraldab kiude ja kude pilpaid
- Kevad- ja sügispuit on erineva kõvadusega

Mitmeaastane heitlehine ühekojaline lehtpuu. Kasvab 25m 30 (harva 40) m kõrguseks.

Esineb peaaegu kogu Euroopas ja ka Väike-Aasias. Eestis looduses hajusalt, haljastuses tavaline. Peamiselt salulehtmetsas, harvem okaspuu-lehtpuu segametsades, lammimetsas, lamminiidul. Täiesti külmakindel. Varjutaluv, mistõttu kasvab sageli hästi alumises puurindes. Mullastiku suhtes nõudlik, vajab viljakat huumusrikast värsket liivsavimulda. Talub hästi linnatingimusi.

Esineb eestis üksikute puistudena ja pargipuudena. Lülipuiduline puu, maltspuit on kitsas ja hele, lülipuit punakas- või tumepruun. Lülipuit maltspuidust kergelt eristatav. Aastarõngad hästi eristatavad, säskiired kitsad ja puidus selgesti eristatavad andes lõikele omapärase tekstuuri.

Harilik jalakas (*Ulmus glabra*) kasvab kuni 40 m kõrguseks, tüve ümbermõõt võib ulatuda 7 meetrini ja eluiga küündida 500 aastani. Tema lehtede iseloomulikuks tunnuseks on 14-20 paari külgroodusid ja keskroo suhtes veidi ebasümmeetrilised poolmed.

Põldjalakas (*Ulmus minor*) võib kasvada 30 meetri kõrguseks, tema lehel on ainult 12 paari külgroodusid.

Künnapuu (*Ulmus laevis*) tunneb kergesti ära erineva suuruse ning keskroo suhtes nihkunud lehpoolmete tõttu.

Nii harilikku jalakat kui künnapuud kasvatatakse sageli ilupuudena parkides ja puiesteedel.

Saar

Tamm

Jalaksa

4.4 Kodumaised lehtpuud

Vaher (*Acer platanoides*). Korraliku metsapuuna saab seda liiki Eesti metsades näha küllalt harva, vahtra puhtpuistud ehk vahtrikud on meil veelgi haruldasemad.

Metsakorralduse andmeil leidub Eestis vahtra enamusega puistuid kokku napilt üle 20 hektari.

Vaher on maltspuiduline puu, puit on kollakas või punakasvalge. Säsiikiiri on ristlõikes rohkesti, need on tumedad ning ots- ja radiaallõikes hästi nähtavad.

Aastarõngad eristuvad kõikides lõigetes, nende piirjooned on tumedad. Puit on kõrgelt hinnatud sitkuse, painduvuse ja vastupidavuse tõttu. Kasutatakse parketi, vineeri, mööbli ja muusikariistade tootmiseks. Õisi hinnatakse mesinduses nektarirohkuse tõttu. Kevadel annab suhkrurikast mahla. Koos leidub parkaineid ja lehtede piimmahlas kautšukit. Laialt kasutatakse dekoratiivtaimena, talub hästi kärpimist.

32

Kask (*Betula sp.*) Arukask on meie tavalisemaid lehtpuid. Ta on kauni valge tüvega ja pikkade rippuvate okstega. Eestis kasvavatest lehtpuudest moodustavad suurema osa kaasikud (ligi 27%).

Nii Eestimaal kui ka mujal Euroopas on looduses vaid 4 liiki kaski. Neist aru- ja sookask on puukujulised ning vaeva- ja madal kask põõsakujulised soo- või rabataimed.

Maltspuiduline puu, puit punakas- või kollakasvalge, võrdlemisi raske ja kõva. Aastarõngad ja säsiikiired on halvasti näha. Puidul on rohkesti negatiivseid omadusi, eelkõige halb töödeldavus (puidu ebakorrapärase ehituse tõttu on ta halvasti lõhestatav), suur kokkukuivamine ja väike mädanemiskindlus. Puitu kasutatakse vineeri-, mööbli- ja suusatööstuses, hästi poleeritav. Ühe vormi, karjala kase puit on mitmevärviline, väga kõva, hinnatud mööbli ja iluesemete tegemisel. Treimis- ja nikerdustöödel on väärtuslikud pahad. Puidust toodetakse ka sütt, äädikhapet, tõrva,

atsetooni. Koort kasutatakse naha parkimisel. Leiab laialdast kasutust meditsiinis.

Haab (*Populus tremula*) Haaba on Eestis umbes 2,5% metsade üldpindalast,

kasvades peamiselt salu- ja lodumetsades, aga ka teiste metsakoosluste servadel.

Maltspuiduline puu, puit valge, kerge, pehme, hästi lõhestatav. Aastarõnga piirjooned nõrgalt eristuvad, säskiired nähtavad vaid radiaallõikes veidi tumedate läikivate ribadena. Haab on väga vastuvõtlik seenhaigustele, enamik Eesti suurematest haabadest on mädaniku poolt kahjustatud. Haava puit on kergesti lõhestatav ja seetõttu tehakse temast katuselaaste, kastilaudu, tikke, vineeri, aga ka kauneid punutisi.

Kasutatakse tiku-, tselluloosi- ja paberitööstuses. Haava puidust valmistatakse puulusikad, kuna ta ei sisalda vaiku ega anna maiku, kuid peamiselt kasutatakse teda siiski küttepuuna.

33

Pärn (*Tilia sp.*) Peale Eestis looduslikult kasvava hariliku pärna (*Tilia cordata*) kasvatatakse siin veel kümnekonda võõrliiki. Eestis leiab harilikku pärna ainult ligikaudu 90 hektaril, peamiselt põhjarannikul ning Lääne-Eestis.

Pärna puit on pehme värvuselt valge või kreemikas, kergelt pruuni või punaka varjundiga. Aastarõngad nõrgalt eristuvad, nende piirjooned on heledad. Säskiired moodustavad radiaallõikes veidi tuhme ribasid või täppe.

Pärn pole küll eriti vastupidav mädanikele ja kahjuritele, kuid see-eest kergesti lõhestatav, eriviisidel töödeldav ja immutatav ning seetõttu leidnud laialdast kasutust tislari-, treimis- ja nikerdustöödel. Koor sobib niine pikkade kiudude tõttu sidumismaterjaliks, varem valmistati temast viiske. Nektaririkastest õitest saab kvaliteetmett, õied on laialt levinud ka ravimtaimena.

Must ehk sanglepp (*Alnus gutinosa*) Sanglepp on Eesti niiskete metsade, jõeservade ja puisniitude tavaline asukas hõlmates 3% puistute pindalast. Sanglepp on omapärane ja kahtlemata ilus puu. Hästi torkab silma tema tumepruun või hallikas, vahel peaaegu must ja väga paks koor. Selle järgi on ta oma teise nime saanud: must lepp.

Erinevalt meie teisest lepast, hallist lepast, kasvab ta tõeliseks puuhiiglaseks. Lehtede järgi on teda lihtne eristada hallist lepast. Nimelt on sanglepal lehetipp tõmp või sageli isegi sisselõikega, halli lepa leht aga terava tipuga, umbes nagu kasel.

Sanglepp on maltspuiduline puu, mille puit on punaka varjundiga või punakaspruun. Enne puu langetamist on puit ilus säravvalge, kuid õhu käes muutub see kollakaks, siis oranžimaks, seejärel tumeoranžiks ja lõpuks tuleb juurde veel roosasid ja lillasid toone. See näitab, et puus on peidus mitmeid huvitavaid värvaineid.

Aastarõngad on raskesti eristatavad, säskiiri pole palja silmaga näha. Puit on kerge, pehme, hästi töödeldav, kuivanult roosakas, vees vastupidav.

Sellest toodetakse vineeri, joonestuslaudu, mööblit, kasutatakse ka nikerdustöödeks ja kütteks, hinnaline suitsutatud toodete valmistamisel. Sanglepast valmistatakse kõrgekvaliteedilisi muusikariistu, koor sisaldab park- ja värvaineid (sobivad naha värvimiseks ja parkimiseks).

Hall lepp (*Alnus incana*) Sagedasti moodustab hall lepp tihedaid lepavõsapid metsaservades ja endistel lagendikel. Puistude pindala jääb alla 2%.

Lehe järgi on teda kerge oma suguvennast eristada. Halli lepa leht on terava tipuga ning matt, sanglepa lehe tipp oleks nagu ära hammustatud ning leht on läikiv.

Maltspuiduline puu, sarnane sanglepale, kuid säskiiri on vähem. Puit on kergem ja läikivam kui sanglepal. Halli lepa puit sisaldab rohkesti värv- ja parkaineid, mida näitab see, et puud langetades või koorides muutub valge lõikepind õige pea punaseks.

Kiiresti kasvava risupuuna on ta rahva seas vähe hinnatud, peamiselt kasutatakse teda kütteks. Halli lepa rabe ja kergesti mädanev puit ei kõlba tarbematerjaliks. Puitu on kasutatud naha parkimisel ja värvimisel.

4.5 Võõramaised puuliigid

Mööblitööstuses kasutatakse väga laialt võõramaiseid puuliike, mis paistavad silma ilusa välimuse ja heade mehhaaniliste omaduste poolest. Antud peatükk annab põgusa ülevaate meil enim kasutatud leidvatest võõramaistest puiduliikidest.

Harilik pöök (*Fragus silvatica*) Kõpspuiduline, puit ühtlase punakasvalge värvusega kogu ristlõikes, võrdlemisi raske ja kõva. Hajulisooneline, väikesed sooned pole palja silmaga nähtavad. Aastarõngaste piirjooned ümmargused, hästi eristatavad. Tangentsiaallõikes on säskiired nähtavad iseloomulike väikeste triipudena.

Puitu on kerge lõhestada, töödelda ja viimistleda, aurutades muutub puit punakaks. Halvaks omaduseks on kuivamis-kahanemisel suured kujumuutused (tingitud puidu tihedusest).

Pööki kasutatakse laialdaselt mööblitööstuses, temast valmistatakse hulgaliselt majapidamisesemeid, jäätise- ja kompvekipulki, parketti, ristvineeri, mänguasju jmt. tarbeesemeid.

Valge pöök (*Clarpinus betulus*) Maltspuit hallikasvalge värvusega, lülipuit puudub. Hajulisooneline puuliik, sooned pole palja silmaga nähtavad. Puit on raske, tihe ja kõva. Kasutatakse selliste puittoodete valmistamisel, mis vajavad suurt kulumis- ja löögikindlust, näiteks tööriistade varred ja pidemed, keeglikerad.

Punane puu kasvab väga arvukate liikidena Aafrikas, Austraalias ja Kesk-Ameerikas. Aafrikast pärit punase puu liikidena kasutatakse okumee, sapeli, kasipo, makoree jne puiduliike. Enim on kasutatud leidnud mahagon. Mahagoni puidunimele lisandub sageli kasvukohamaa nimetus nt. hispaania mahagon, nigeeria mahagon, ameerika mahagon.

Ameerika mahagon (*Swietenia macrophylla*) on üks troopika parimaid puiduliike, tema maltspuitu tavaliselt ei kasutata, on halli või kollakasvalge värvusega. Lülipuit on värskena roosaka või lõhevärvi, hiljem muutub kuldse läikega punakaspruuniks. Puit on enamasti sirgkiulise struktuuriga, kõva, tihe ja raske. Suhteliselt stabiilsete mõõtudega, niiskusmuutumise korral deformatsioonid väikesed, kaardub vähe.

Kasutatakse mööbli tööstuses, peentisleritoodete valmistamisel, treimis- ja nikerdustöödel, klaverite, raadiote ja mitmesuguste instrumentide valmistamisel.

Aafrika mahagoni (*Khaya ivorensis*) puit on jämedama struktuuriga kui ameerika mahagonil, punakas või pruuni värvusega. Aastarõngad selgelt eristatavad. Puidu kasutusala on sarnased ameerika mahagonile. Paadiehituses sobib peaaegu kõikideks osadeks, välja arvatud painutatud osad.

Pähkelpuu (*Juglans sp.*) maltspuit on kitsas, hallikasvalge kuni punaka värvusega. Kreeka pähklipuu lülipuit on hallikaspruun kuni pruun, ebaühtlaste tumedate joontega. Musta pähklipuu puit on tumedam pruunikas violetja varjundiga. Hajulisooneline puuliik, jämedate soontega, mis on suuremad kevadpuidus. Puidu heade omaduste tõttu kasutatakse teda mööbli ja sisustustarvete valmistamisel, samuti massiivpuiduna ja vineeri tootmisel.

Tiikpuu (*Tectona grandis*) maltspuit ei leia tööstuslikku kasutust, lülipuit on toorelt rohekaskollane, peale kuivamist muutub mustade triipudega tumepruuniks. Väga dekoratiivse ehitusega puit, millel on rasvane läige. Rõngassooneline puuliik, puidul teatud sarnasused tammepuiduga.

Puit sisaldab hulgaliselt mitmesuguseid õlisid, konserveeriva toimega. Kergelt kuivatatav, kuid raske liimida. Puidus leiduv räni annab puule suure kulumiskindluse. Viimase tõttu ületab tiikpuu kõik Euroopa puuliigid. Vastupidav mädanikele, putukatele, tule ja hapete vastu. Väga heade ilmastikutingimuste tõttu leiab laialdast asutust välistingimustes, laevanduses, sildade ehituses, sellest valmistatakse raudteevaguneid, aiamööblit, välisuksi, aknaid, põrandaid jmt.

Eebenipuu (*Diospyros sp.*) ehk mustpuu on lülipuiduline hajulisooneiline lehtpuu kitsa kollakasvalge maltspuidu ja musta või mustjaspruuni lülipuiduga. Puit on homogeense ehitusega, mistõttu aastarõngaid pole näha. Puit on äärmiselt raske, tihe (940-1320 kg/m³) ning väga kulumiskindel. Kasutatakse muusikariistade, iluasjade, ehete, vineeri valmistamisel.